Gemeente Amsterdam

Werkinstructie opvragen justitiële informatie in het kader van de Wet Bibob

Inleiding
Sinds de wijziging van de Wet Bibob in 2013 is de informatiepositie van het bestuur verbeterd. Hierdoor hebben de medewerkers die de Bibob-toets uitvoeren meer mogelijkheden bij het doen van het 'eigen huiswerk'. Deze werkinstructie gaat over de verruimde mogelijkheid om justitiële gegevens, ofwel het strafblad, van de vergunningaanvrager te ontvangen. Met het opnemen van de Wet Bibob in het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens (Bjsg) is de grondslag gecreëerd voor verstrekking van justitiële gegevens door de Justitiële Informatiedienst (hierna: Just-ID) in Almelo aan bestuursorganen ten behoeve van het eigen Bibob-onderzoek. Deze dienst beheert het Justitiële Documentatie Systeem, waarin een groot aantal overtredingen en alle misdrijven worden geregistreerd aangaande natuurlijke- en rechtspersonen, zoals benoemd in de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg).

Het betrekken van justitiële gegevens bij het 'eigen huiswerk' is een extra middel bij de afweging een dossier voor nader onderzoek en advies aan het Coördinatiebureau Bibob (verder: Coördinatiebureau) te sturen. In deze werkinstructie wordt uitgelegd op welke wijze en in welke gevallen justitiële gegevens aan Just-ID gevraagd kunnen worden.

Bij welke branches?
De wettelijke uitbreiding voor het verstrekken van justitiële gegevens geldt voor alle vergunningen, subsidies, aanbestedingen en vastgoedtransacties waarop de Wet Bibob van toepassing is.

In sommige branches konden al justitiële- en politiegegevens worden betrokken, zoals bij de uitvoering van de Drank- en Horecawet, de Wet op de Kansspelen en de Algemene Plaatselijke Verordening ten behoeve van de zedelijkheidstoets en de toets op het levensgedrag. In andere branches was er nog geen mogelijkheid tot het opvragen van justitiële gegevens en betekent het bevragen van Just-ID bij de toepassing van de Wet Bibob een nog grotere winst voor de informatiepositie. Het gaat om vergunningen ten aanzien van de branches Taxi, Subsidies, alcoholvrije Horeca (zoals coffeeshops), Vechtsportgala, Prostitutie, Escort, Milieu, Bouw,

vergunningen in het kader van de Huisvestingswet en Vastgoedtransacties waarbij de gemeente partij is.

Met name in de Bouw is het zaak standaard Just-ID te bevragen; in deze branche is sprake van een risicogestuurd en aangescherpt beleid, waarbij de Wet Bibob in beginsel alleen wordt toegepast in bepaalde gevallen en risicocategorieën.

Wanneer mogelijk?
De mogelijkheid tot verstrekking van justitiële gegevens (en het opvragen daarvan) is geregeld in de artikelen 9 t/m 13 Wjsg en artikel 15 lid 1, onder b, van het Bjsg. Volgens artikel 15 lid 1, onder b, van het Besluit worden justitiële gegevens desgevraagd verstrekt aan:

- bestuursorganen en rechtspersonen met een overheidstaak (als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder a, van de Wet Bibob),
- voor zover dat noodzakelijk is in de gevallen waarin zij bevoegd zijn tot toepassing van de Wet Bibob.

Het opvragen van de justitiële gegevens moet aldus nodig zijn in het kader van toepassing van de Wet Bibob en het overheidsorgaan moet daartoe bevoegd zijn. In veel gevallen is het bevoegd gezag de burgemeester - dit kan per branche en onderliggende regelgeving verschillen - die deze bevoegdheid aan het uitvoerend orgaan mandateert. Om gegevens bij Just-ID op te vragen en uitreksels uit het Justitiële Documentatie Systeem te kunnen ontvangen, dien je eerst bij Just-ID te zijn aangemeld door het bevoegd gezag. Deze formulieren zijn verkrijgbaar bij het Coördinatiebureau en bij Just-ID (via www.justid.nl).

Gegevens van wie?
De gegevens die je kan opvragen, betreffen uitsluitend de betrokkene, bedoeld in artikel 1, lid 1, onder e, van de Wet Bibob.

Volgens dit artikel worden als betrokkene aangemerkt (afhankelijk van het soort aanvraag):

- de aanvrager van een beschikking;
- de subsidie-ontvanger;
- de vergunninghouder;
- de gegadigde;
- de natuurlijke persoon of rechtspersoon aan wie een overheidsopdracht is/wordt gegund;
- de onderaannemer;
- de natuurlijke persoon of rechtspersoon met wie een vastgoedtransactie is/wordt aangegaan.

1) Indien de betrokkene een rechtspersoon is, kan je justitiële gegevens opvragen over:

- de rechtspersoon;
- de bestuurders;
- indien een bestuurder een rechtspersoon is, kan je ook justitiële gegevens opvragen over deze rechtspersoon en de bestuurders daarvan.

2) Indien de betrokkene een maatschap of vennootschap onder firma, kan je justitiële gegevens opvragen over:

- de maten/vennoten (uitgezonderd de gegevens m.b.t. de commanditaire/stille vennoot);
- indien de vennoten/maten rechtspersoonlijkheid bezitten, kan je ook justitiële gegevens op-vragen over deze rechtspersonen en de bestuurders daarvan.

Let op: Het opvragen van justitiële gegevens kan dus alleen ten aanzien van de hierboven weergegeven betrokkene(n), zoals de exploitant. Voor andere (rechts)personen die in relatie staan tot de betrokkene, zoals zakenpartners als financiers, pandeigenaren en leidinggevenden (bijvoorbeeld leidinggevenden in een horecazaak) gelden deze uitbreidingsmogelijkheden niet!

Hoe gegevens opvragen bij Just-ID?

Standaard en direct opvragen justitiële gegevens

De vuistregel is dat justitiële gegevens worden opgevraagd in die gevallen dat het Bibob vragenformulier wordt uitgereikt. Het Coördinatiebureau adviseert om standaard en direct in het begin van de (vergunning)procedure justitiële gegevens op te vragen. Het direct opvragen scheelt tijd in de krappe beslistermijnen.

Nogmaals, je mag alleen gegevens over de betrokkene, zoals de exploitant, opvragen. De wet staat niet toe dat gegevens worden gevraagd over zakenpartners zoals financiers of pandeigenaars. Echter, inzake omgevingsvergunningen (activiteit bouw) kan op grond van de Wabo het betrokkene-begrip ruimer worden geïnterpreteerd en kan daarmee op meer zien dan alleen de vergunningaanvrager. Overleg met Coördinatiebureau indien je het betrokkene begrip bij deze type vergunningen wilt oprekken.

Bibob-indicatie

Uit de justitiële informatie kan een Bibob-indicatie komen. De standaard Bibob-bevraging bij Just-ID (en de informatie die daaruit komt) is een hulpmiddel bij het eigen huiswerk en bij de afweging een dossier voor diepgaand onderzoek en advies aan het Coördinatiebureau voor te leggen. Het is niet de bedoeling dat een vergunning zonder tussenkomst van het Coördinatiebureau wordt geweigerd of ingetrokken op grond van de Wet Bibob.

Standaardbrief

Voor het opvragen van de justitiële gegevens kan je gebruik maken van de standaardbrief van het Coördinatiebureau. Kopieer de tekst naar het briefpapier van het desbetreffende stadsdeel of RVE. Op de intranetsite van het Coördinatiebureau staan verschillende standaardbrieven voor de Bibob-bevraging. Er zijn standaardbrieven voor:

- Just-ID bevraging voor natuurlijke personen;
- Just-ID bevraging voor rechtspersonen.

Welke brief van toepassing, hangt af van de betrokkene over wie justitiële informatie wordt opgevraagd.

Let op: Just-ID neemt alleen brieven in behandeling waar maar één (rechts)persoon op staat. Bij het opvragen van gegevens over meerdere (rechts)personen zullen meerdere brieven moeten worden gebruikt.

Voorbeeld: Wanneer je gegevens opvraagt over een BV met twee bestuurders (zijnde natuurlijke personen) stuur je totaal drie brieven. Twee aparte brieven voor de bestuurders en een voor de BV.

Beoordeling gegevens Just-ID
Relevantie
Na ontvangst van de justitiële uittreksels volgt de beoordeling in het kader van de Wet Bibob. Niet alle justitiële gegevens zijn van even groot belang voor Bibob-toepassing. Er zal een verband moeten zijn met het gevaar dat de vergunning mede wordt gebruikt**:**

- om uit strafbare feiten verkregen / te verkrijgen financiële voordelen te benutten, ofwel witwassen (a-grond);
- voor het plegen van strafbare feiten (b-grond);
- of wanneer bij de aanvraag een strafbaar feit is gepleegd.

Voorbeelden van justitiële gegevens die verband houden met de a-grond zijn: veroordelingen voor drugshandel, witwassen of andere vermogensdelicten. Over het algemeen zijn dit delicten waarmee veel geld valt te verdienen.

Voor toepassing van de b-grond geldt het samenhangvereiste: de strafbare feiten moeten samenhangen of overeenkomsten met de activiteiten waarvoor de vergunning is aangevraagd. Bij een omgevingsvergunning bouw zijn dat bijvoorbeeld veroordelingen van omkoping, fraude, witwassen of het tewerkstellen van illegale vreemdelingen.

Ultimum remedium
Welke Bibob-informatie je ook haalt uit de justitiële uittreksels, het Bibob-instrument blijft een laatste redmiddel. Een negatieve beslissing op grond van de Wet Bibob is niet aan de orde als de vergunning kan worden geweigerd of ingetrokken op grond van overige wet- en regelgeving. Als tijdens de vergunningprocedure blijkt dat de exploitant van slecht levensgedrag is, dat de kwaliteit van het taxivervoer onvoldoende is of dat het bouwplan in strijd is met het Bouwbesluit, wordt Bibob verder buiten beschouwing gelaten.

Coördinatiebureau
Indien de vergunningaanvraag voldoet aan de overige wet- en regelgeving (bijvoorbeeld de toets op het levensgedrag bij horeca of het bouwbesluit bij omgevingsvergunningen) en je in de ontvangen justitiële uittreksels Bibob-indicaties ziet, volgt verdere afstemming met het Coördinatiebureau. Bij twijfels aan de integriteit van de vergunningaanvrager, kan je dit zoals gebruikelijk in een Bibob-onderzoeksmemo bij het Coördinatiebureau aanbrengen. Ook bij twijfel of de ontvangen justitiële gegevens een Bibob-indicatie opleveren, kan je de helpdesk van het Coördinatiebureau raadplegen. De bestaande praktijk waarbij de Bibob-toets op getrapte wijze plaatsvindt, wijzigt dus niet. Doorzending van het vergunningendossier naar het Landelijk Bureau

Bibob verloopt via het Coördinatiebureau en een eventuele weigering of intrekking van de vergunning op grond van de Wet Bibob gebeurt in afstemming met het Coördinatiebureau.

Vragen?
Raadpleeg de [redacted]@amsterdam.nl
Of ga naar de Bibob-minisite: http://intranet.amsterdam.nl/bibob